

*Tora is de ziel in het lichaam van de joodse gemeenschap;
eenieder die kennis wil nemen van Tora is welkom met ons te leren.*

Sjabbat 24 oktober 2009 / 6 chesjvan 5770
Sidra Noach, Beresjiet [Genesis] 6:9- 11:32
(Tanach blz. 13-22)
Haftara: Tsefania 3:8-20
(Tanach blz. 1207-1208)

*Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante
Voor het origineel zie*

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5769/Noach

NOACH

Sidra Noach begint met een karakterbeschrijving van Noach en de samenleving waarin hij leefde. God geeft Noach de opdracht een ark te bouwen en spaart zodoende hem en zijn familie, samen met de dieren, van de ondergang. Na de episode van de zondvloed brengt Noach een offer tot de Eeuwige, die Noach en zijn familie zegent en een verbond met hen [en daardoor met de gehele mensheid] tot stand brengt. De sidra vervolgt met de minder vaak vertelde geschiedenis over de dronkenschap van Noach, het verhaal van de toren van Babel en de lange lijst van wie wie voortbrengt.

Noach – Stewart Brookes

Stewart Brookes is gepromoveerd in Middeleeuwse Literatuur aan het King's College te Londen en geeft op dit moment colleges Old English aan de University College te Londen. Zijn belangstelling voor onderzoek omvat o.a. Hebreeuwse manuscriptkunst, Midrasj en de tekstoverdracht van de Tora. Hij is voorzitter van Ohel Avraham, een onafhankelijke, orthodoxe minjan in Hendon, Noord Londen.

De sidra van de vorige week eindigde op een heel spannend moment, net wanneer wij te horen kregen dat de Eeuwige de gehele mensheid met dieren en al van de aardbodem zou wegvagen, maar ook dat Noach als enige "genade/gunst vond bij de Eeuwige." (Beresjiet 6:8).

De Joodse filosoof Philo stelt (in 'Over de Onveranderlijkheid van God') in de eerste eeuw van de gewone jaartelling de vraag wat de uitdrukking "genade/gunst vinden" betekent. Hij suggereert dat er mensen zijn die vinden wat ze al eerder hadden en er zijn anderen die ontdekken wat zij nooit eerder hebben gehad. Philo verwerpt het idee dat God Noach begiftigde met speciale goddelijke genade, of dat Noach buitengewoon waardig was en concludeert dat de betekenis van deze pasoek [dit vers] is dat Noach de genade waarmee hij geboren werd onbesmet heeft bewaard.

Josephus (37-100 van de gewone jaartelling) biedt een positiever beeld, waarin Noach gunst vindt bij God omdat deze zich moeite getrooste zijn tijdgenoten te overtuigen dat zij hun slechte gedrag moesten veranderen, tot het punt zelfs waarin hij zijn eigen leven in gevaar brengt (Joodse Oudheid 3:1).

Philo en Josephus houden zich bezig met de vraag 'waarom Noach?', maar de centrale belangstelling van de meeste commentatoren richt zich op de uitdrukking in de Tora waar

gezegd wordt dat Noach een rechtschapen man was "in zijn generatie - *bedorotav*" (Beresjiet 6:9). De rabbijnen voelden hierin een nuancering van Noachs rechtschapenheid en vragen zich af of "in zijn generatie" kritiek of lof betekent. De meesten concluderen dat hoewel Noach zeker beter is dan zijn burens – tenslotte oordeelde God dat hij waard om te gespaard te blijven – hij toch niet hetzelfde kritische onderzoek zou hebben doorstaan zoals Mosjee of Sjemoeël. Anderen beweren echter dat Noach, die erin slaagde grootheid te verwerven terwijl hij leefde in een corrupte omgeving, nog heel veel meer had kunnen bereiken als hij in een tijd van rechtvaardige mensen had geleefd (Beresjiet Rabba, 30:9; Sanhedrin, 108).

Wie een positieve kijk op Noach heeft, stuit echter op het probleem dat hij blijkbaar stilzwijgend de ondergang van zijn wereld tegemoet ging. Terwijl ik bezoekers rondleidde tijdens de "Heilige Tentoonstelling" in de British Library vorig jaar, werd ik getroffen door de consequenties van zijn stilte toen ik een 14de-eeuwse beschrijving van de ark bestudeerde (BL Add. MS 47682, f.8r). De beelden van de ronddrijvende doden zijn intens verontrustend.

We kennen wel de beroemde midrasj, die zegt dat Noach 120 jaar besteedde aan het planten en omzagen van cederbomen om de ark te kunnen bouwen. Zodoende gaf hij een duidelijke waarschuwing dat het einde van de wereld nabij was, maar zijn burens maakten hem belachelijk en weigerden hun gedrag te veranderen (Beresjiet Rabba, 30:7). Dit zou het oordeel over de daden van Noach enigszins kunnen verzachten, maar er blijft verschil van mening of hij nu werkelijk de bedoeling had de mensen te waarschuwen, of dat het God was die het zo gepland had.

Een van de meest veelzeggende midrasjim over het stilzwijgen van Noach is te vinden in de Zohar (een belangrijk Middeleeuws werk van Joodse mystiek). Als Noach uit de ark komt huilt hij, volgens de Zohar, over de vernietiging. Hij vraagt de Eeuwige waarom Hij eigenlijk wel de mensen schiep als Hij de wereld toch zou vernietigen als gevolg van hun kwaadaardigheid. God antwoordt Noach dat het dwaas is om dit te vragen nadat het en voldongen feit is. En dan voegt Goed eraan toe dat Hij met opzet Noach langzaam van de komende Vloed had verteld en daarna lang had gewacht voordat Hij die losliet, in de hoop dat Noach om genade zou smeken voor de wereld. Maar toen hij eenmaal had gehoord dat hij zelf veilig zou zijn, had Noach er het zwijgen toe gedaan, en nu dat de wereld verwoest was, was het echt te laat om nog vragen te stellen en om genade te smeken. Het is duidelijk, stilzwijgen valt niet goed. Verderop in Tora levert Avraham een duidelijk andere voorbeeld wanneer hij God in vermetele woorden ter verantwoording roept over het aanstaande lot van Sodom en Amora: "Hij die Rechter is over de hele aarde moet toch rechtvaardig handelen!" (Beresjiet 18:25).

Wij worden vaak geconfronteerd met moeilijke beslissingen wanneer wij de wereld om ons heen bekijken. Er zijn tijden waarin het passend lijkt om Avrahams voorbeeld te volgen en op te komen tegen zichtbaar onrecht. Maar is er wel ruimte om God daarvoor verantwoordelijk te houden? Om God te bevragen over Zijn wil en bedoeling? Zelfs Avraham moet uiteindelijk de Goddelijke beslissing aanvaarden. Heel vaak is het een hele grote uitdaging ons Godsvertrouwen te behouden wanneer tragedies zich voordoen en is het wel Noach die ons hierin de weg wijst: vindt een schuilplaats en houdt genoeg van de vloed der wanhoop tegen, opdat het leven zal voortgaan.

Een andere stem – Tim Gore

(NB. deze tekst dateert uit november 2008).

Sjabbat Noach valt dit jaar drie dagen voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen. In een tijd waarin de media gebombardeerd worden met informatie over de presidentiële verkiezingscampagne over verandering – "de verandering die wij nodig hebben", "verandering waarin wij kunnen geloven", "verandering komt eraan", "verandering begint met ons" – is het gepast dat in de verandering voor de nieuwe wereld, zoals beschreven in sidra Noach, datzelfde gevoel van een nieuw begin doorklinkt. Het is juist dat Noach ons leert dat opnieuw beginnen moeilijk kan zijn – maar terwijl opnieuw beginnen mogelijk is, kunnen de overgangen zelf enorm uitdagend zijn.

Trek nooit in twijfel dat een kleine groep van bedachtzame toegewijde mensen de wereld kan veranderen. Inderdaad, het is de enige manier die ooit slaagde! – Margaret Mead

Verandering is de wet van het leven. En zij die alleen naar het verleden of het heden kijken, zullen zeker de toekomst missen. – John F. Kennedy

Je moet de verandering zijn, die je wilt zien in de wereld. – Mahatma Gandhi

Verandering zal niet komen als wij blijven wachten op een ander persoon of op een andere tijd. Wij zijn diegenen waarop wij al zo lang wachten. Wij zijn de verandering die wij zoeken.
– Barack Obama